

Stockholms kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn i Hedvig Eleonora skola
belägen i Stockholms kommun

Tillsyn i Hedvig Eleonora skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Stockholms kommun under våren 2016. Hedvig Eleonora skola besöktes av Skolinspektionen den 2 februari 2016 och den 3 februari 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Av Skolverkets nationella databas (SIRIS) framgår att resultaten i de olika delproven i de nationella ämnesproven i matematik och svenska läsåret 2014/2015 var högre än för riket. Lägst resultat hade skolans elever i delprovet *Mätning massa, skriftliga räknemetoder* i ämnesprovet i matematik där 90, 8 procent av eleverna nådde kravnivån. I riket var andelen elever som nådde kravnivån i samma delprov 82,1 procent. I ämnesprovet i svenska var andelen elever som nådde kravnivån i de olika delproven mellan 98,5 till 100 procent, jämfört med riket där motsvarande siffror var 88,1 till 97 procent,

Av skolans egen redovisning för läsåret 2014/2015 framgår att 100 procent av eleverna uppnådde kunskapskraven i samhällsorienterande ämnena och i de naturorienterande ämnena. I ämnena svenska och matematik uppnådde nästintill 100 procent av eleverna kunskapskraven.

Årskurs 6

Den genomsnittliga betygspoängen i terminsbetygen per ämne våren 2015 var enligt uppgifter ur Skolverkets nationella databas (SIRIS) högre än rikets i alla ämnen, med undantag för ämnena bild, musik, geografi och religion. Exempelvis var den genomsnittliga betygspoängen 16,0 i ämnet engelska på skolan jämfört med i riket där den genomsnittliga betygspoängen i engelska var 14, 2. I ämnet slöjd var den genomsnittliga betygspoängen 16,2 på skolan mot i riket där motsvarande siffra var 13, 6 och i ämnet fysik var den genomsnittliga betygspoängen 15,6 på skolan jämfört med i riket där den genomsnittliga betygspoängen var 12,9.

Beslut

2016-03-03

3 (12)

Dnr 43 - 2016:25

Trygghet och studiero

Skolinspektionens enkäter visade att 59 procent av eleverna i årskurs 5 känner sig trygga på skolan och 55 procent av eleverna svarar att de har studiero under lektionerna.

Skolans egen trygghetsundersökning som genomförs två gånger om året med alla elever visar att graden av trivsel är hög. 90 procent av eleverna uppger att de känner att de får vara som de är i skolan och 98 procent av eleverna uppger att de trivs bra på skolan.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-06-03
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att Hedvig Eleonora skola behöver utveckla elevhälsans arbete genom att inkludera kurator och psykolog i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Skolinspektionen har även konstaterat att eleverna inte får sitt behov av vägledning inför utbildning och yrkesval tillgodosett genom skolans verksamhet eftersom skolan inte bedriver ett studie- och yrkesvägledande arbete.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att **senast den 3 juni 2016** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen),
- den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar).

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Ta med en kurator och skolpsykolog i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete.
- Erbjud eleverna en studie- och yrkesorienterande verksamhet som tillgodoser elevernas behov av vägledning inför deras val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

*Motivering till bedömning av brist**Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete*

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i kuratorns och psykologens delaktighet i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet på Hedvig Eleonora skola. Elevhälsoarbetet förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans olika kompetenser och övrig personal. Detta arbete försvåras av att skolan endast kallar in psykolog i samband med utredning av enskild elev. Under de senaste tre åren har inte skolan heller vid något tillfälle tagit in personal med motsvarande kurators kompetens. De generella förebyggande insatser, som eleverna kan ha behov av för att stödja deras utveckling mot utbildningens mål, ingår dock inte i arbetet med stödinsatser för en enskild elev. Inte heller åtgärdande arbete, till följd av akuta situationer på skolan, fyller kravet på ett förebyggande och hälsofrämjande arbete. Att inte ha med kurator och psykolog i elevhälsans fortlöpande arbete kan, enligt Skolinspektionen, bland annat få till följd att de övriga funktionerna i elevhälsan får ansvaret för att tillgodose elevernas behov av psykosociala och psykologiska insatser, utan att de har den kompetens som krävs för att fullgöra det uppdraget.

Elevhälsan ska enligt skollagen främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

I intervjuer med rektor, lärare, och representanter från elevhälsan framgår det att skolans elevhälsoteam består av biträdande rektor, specialpedagog och skolsköterska, och att det är dessa kompetenser som också sammanträder regelbundet vid Hedvig Eleonora skola. Psykolog och kurator kan enligt både rektorn och personalen anlitas vid behov genom kommunens centrala elevhälsa, och skolläkare kommer till skolan i samband med hälsokontroller. Rektorn uppger att hon är nöjd med skolans elevhälsoteam och att hon nyligen anställt en skolsköterska på heltid som kommer att kunna ta ansvar även för de psykosociala hälsofrämjande och förebyggande arbetsuppgifterna. Tidigare har det till stor del varit skolans specialpedagog som tagit ansvar för det psykosociala arbetet i elevhälsan. Rektorn uppger att dock att det främjande och förebyggande psykosociala arbetet är något alla i skolan ska hjälpas åt med. Enligt rektorn har de få elever med kunskapssvårigheter på skolan och de elever som har svårigheter har även en social problematik.

I intervju med lärare framkommer dock att elevhälsans arbete på skolan enligt lärarna skulle gynnas av att skolan även använder sig av en kurator och en psykolog i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet. Lärarna uppger att de

tidigare har haft en psykolog på skolan någon dag i veckan och att det var ett bra stöd för dem. Psykologen behövdes enligt en lärare som ett bollplank. Lärarna uppger vidare att det även skulle behövas en kurators kompetens i arbetet med vissa mer utåtagerande elever på skolan. I kommentarer till Skolinspektionens protokoll efter tillsynen uppger rektorn att hon inte ser det som att det är specifika kuratorsuppgifter som behövs i arbetet med de utåtagerande eleverna. Enligt rektorn kan de utåtagerande eleverna ibland behöva samtalskontakt, precis som alla elever, men när det gäller yngre elever är det ofta läraren, specialpedagogen eller skolsköterskan de vänder sig till.

Studie- och yrkesvägledning

Skolinspektionens tillsyn visar att eleverna på Hedvig Eleonora skola inte ges den vägledning inför utbildning och framtida yrkesval som elever enligt skollagen ska få i skolan.

Av skollagen framgår att elever i alla skolformer, utom förskolan och förskoleklassen, ha tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval. Skolans mål ska enligt läroplanen för grundskolan vara att varje elev kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden. Av läroplanen framgår också att alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund. Läraren ska bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning och studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Enligt rektorn finns det ingen plan för hur arbetet med studie- och yrkesvägledning på Hedvig Eleonora skola ska vara utformat och eleverna har vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn inte heller fått någon studie- och yrkesvägledning, varken i skolan eller genom kontakt med personal med studie- och yrkesvägledningskompetens. I intervjuer med lärare och elever bekräftas att skolan inte har haft ett studie- och yrkesvägledande arbete under detta läsår. Rektorn uppger dock i intervju med Skolinspektionen att arbetet med att ta fram en planering för hur eleverna på skolan ska ges studie- och yrkesvägledning snarast kommer att påbörjas.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Hedvig Eleonora skola inte uppfyller de krav som gäller för verksamheten, föreläggs Stockholms kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser.

Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller

utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklings-samtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis

Beslut

2016-03-03

10 (12)

Dnr 43 - 2016:25

att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Mathias Ljungström
Beslutsfattare

Ana-Maria Koci Spång
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Hedvig Eleonora skola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Hedvig Eleonora skola

Hedvig Eleonora är en grundskola belägen i stadsdelen Östermalm i Stockholms kommun. Vid tiden för tillsynen går 415 elever vid skolan fördelade på årskurserna 1-6 samt förskoleklass. Skolan leds av en rektor som till sin hjälp har en biträdande rektor. Vid skolan finns även ett fritidshem som bedöms i ett separat beslut på huvudmannanivå.